

Miljøstyrelsen
Jord & Affald

5. december 2013
J.nr. 001-10232

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT til FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til ændring af emballagedirektivet 94/62/EF med henblik på at mindske forbruget af letvægtsbæreposer

KOM(2013)761 final

1. Resume

Ifølge ændringsforslaget til emballagedirektivet skal medlemslandene indføre foranstaltninger med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer, som udleveres til forbrugere på salgssteder. Foranstaltningerne kan omfatte økonomiske instrumenter såsom afgifter, nationale reduktionsmål og handelsrestriktioner. Der fastsættes ikke et overordnet mål, men gives mulighed for, at medlemsstaterne selv kan fastsætte nationale reduktionsmål og iværksætte de nødvendige foranstaltninger. Målet er, at forbruget af engangsplastbæreposer senest i 2015 skal være mindsket betydeligt.

I Danmark er der indført afgifter på plastposer, og Danmark er blandt de EU-lande, der anvender færrest letvægtsbæreposer. Regeringen bakker op om Kommissionens forslag, der ikke vurderes at afføde lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for Danmark.

2. Baggrund

Danmark modtog den 7. november 2013 Kommissionens ovennævnte forslag fra Rådssekretariatet. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 114, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Europaparlamentet har endnu ikke behandlet forslaget, og forhandlinger om forslaget vil først blive iværksat under det kommende græske formandskab.

3. Formål og indhold

Ifølge forslaget skal medlemslandene indføre foranstaltninger med henblik på at mindske forbruget af letvægtsplastbæreposer, dvs. plastposer med en vægtykkelse på mindre end 50 mikron (0,05 mm), som udleveres til forbrugere på salgssteder. Baggrunden for forslaget er, at disse poser genbruges i mindre grad end tykkere poser og fremfor alt, at de ofte falder ud af

affaldshåndteringsstrømmene og ophober sig i miljøet, herunder især i havet.

Forslaget indeholder ikke et fælles EU-reduktionsmål for forbruget af letvægtsplastbæreposer, der gælder for alle medlemsstater. Til gengæld indføres i emballagedirektivets (94/62/EF) art. 4 om forebyggelse et krav om, at alle medlemsstater skal træffe foranstaltninger mhp. at reducere forbruget af disse poser, hvilket giver mulighed for, at landene selv kan fastsætte nationale reduktionsmål og iværksætte de foranstaltninger, der vurderes som mest velegnede. Målet er, at forbruget af engangsplastbæreposer senest i 2015 skal være mindsket betydeligt med det primære formål at reducere denne kilde til havforurening.

Foranstaltningerne, som medlemslandene skal indføre, kan omfatte økonomiske instrumenter som afgifter, nationale reduktionsmål og handelsrestriktioner, som en eksplicit undtagelse fra direktivets art. 18, der ellers udtrykkeligt forbyder medlemsstaterne at hindre markedsføringen af emballager, der opfylder bestemmelserne i emballagedirektivet.

Derudover pålægges medlemsstaterne – i forbindelse med de løbende afrapporteringer i henhold til emballagedirektivet – at oplyse, hvorledes indsatsen overfor plastposer påvirker den samlede produktion af emballageaffald. Endelig indføres i emballagedirektivets art. 3 (definitioner) en definition af ”letvægtsplastbæreposer”.

I betragtningerne til forslaget anføres det, at ”nogle medlemsstater har formået at nedbringe forbruget af plastbæreposer betydeligt, idet det gennemsnitlige forbrug i de syv bedst præsterende medlemsstater (herunder Danmark) kun svarer til 20 % af EU's gennemsnitlige forbrug”. Det angives endvidere som en målsætning i betragtningerne at fremme lignende reduktioner i de øvrige medlemslande, ligesom det anføres, at det i kravet til ”foranstaltninger bør tages hensyn til det nuværende forbrugsniveau af plastbæreposer i de enkelte medlemsstater, så et højere niveau kræver en større indsats.”

4. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, jf. art. 5 i TEUF, da det begrænser sig til at ændre emballagedirektivet ved at skabe en ramme, der fastsætter fælles mål, samtidig med at det overlades til de enkelte medlemslande at vælge de præcise gennemførelsesmetoder.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

6. konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagens lovgivningsmæssige konsekvenser:

Sammenlignet med de øvrige EU lande er forbruget af plastbæreposer (både tykke og tynde poser) pr. indbygger lavt i Danmark. Der er en udbredt tradition for, at den danske detailhandel benytter tykke plastposer, men der anvendes også plastposer, som ligger under den i forslaget foreslåede grænseværdi på 50 mikron.

I Danmark er der allerede indført afgifter på plastposer (22 kr. pr. kilo), hvilket er reguleret i emballageafgiftslovens (Lovbekendtgørelse nr. 1017 af 7. august 2013 om afgift af visse emballager, poser, engangsservice og pvc-folier) § 2a og § 2b.

Danmark bliver da også i baggrundsrapporten til ændringsforslaget fremhævet som et af de lande i EU, som anvender færrest letvægtsplastbæreposer, og som med succes har begrænset brugen af bæreposer ved indførelse af en afgift.

Forslaget forventes ikke at medføre ændringer i dansk lovgivning.

Forslagets økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser:

Da forslaget ikke forventes at medføre ændringer i dansk lovgivning eller ændringer i dansk praksis, vurderes det ikke at have økonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil ikke påvirke det eksisterende danske beskyttelsesniveau. Andre EU-lande oplever imidlertid betydelige problemer med affald, herunder plastposer i havområder. Derfor vil forslaget generelt kunne hæve miljøbeskyttelsen i EU's, havområder, hvilket også vil kunne komme danske havområder til gode i det omfang affald fra andre lande med vandmasserne transporteres ind i de danske havområder.

7. Høring

Forslaget har været sendt i ekstern høring hos Plastindustrien, De Samvirkende Købmænd, Dansk Erhverv og Coop.

De Samvirkende Købmænd, Dansk Erhverv og Coop har i deres høringssvar udtrykt forståelse for, at Kommissionen ønsker at nedbringe anvendelsen af tynde plastposer, men mener ikke, at der er behov for at indføre særlige regler i Danmark. Dette begrundes i, at tynde plastposer med hank i Danmark allerede er afgiftspålagte, at de er af en kvalitet, som er egnet til gentagne brug, at der i Danmark sker en miljøforsvarlig affaldshåndtering, som sikrer, at poserne efter endt brug afleveres til forbrænding med energiudnyttelse samt at Danmark i

baggrundsmaterialet til forslaget fremhæves som mønstereksempel på et land, der allerede har opnået store reduktioner. Også Plastindustrien anfører, at bæreposeafgiften dokumenterer, at det er muligt at begrænse forbruget af bæreposer, og at der således ikke er behov for i Danmark at indføre yderligere foranstaltninger. Coop og Plastindustrien opfordrer dog til, at definitionen på en letvægtsplastbærepose revurderes, idet flere af de plastposer, som anvendes i de danske supermarkeder, har en tykkelse under 50 mikron, og at en løsning herpå ikke bare skal være at øge tykkelsen på poserne til mere end 50 mikron, da det fører til et unødigt resourceforbrug.

8. Forhandlingssituationen

Den 21. november 2013 præsenterede Kommissionen forslaget i Rådets miljøarbejdsgruppe. Hvor et antal medlemslande udtrykte tilfredshed med fleksibiliteten i forslaget. Kommissionen præciserede, at forslaget alene omfatter letvægtsplastbæreposer med hank. Nogle medlemslande fandt, at forslaget bør omfatte både tykke og tynde plastikposer og en række medlemslande spurgte til indsatsen fra medlemslande, hvor der allerede er taget initiativer. Formandskabet oplyste, at substansbehandlingen af forslaget vil blive overladt til det kommende græske formandskab.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Regeringen er enig i behovet for en regulering af emballageområdet, hvad angår letvægtsplastbæreposer, som i nogle EU lande ophobes i naturen, herunder havmiljøet. Regeringen mener ikke, at der bør igangsættes større foranstaltninger i Danmark, da Danmark allerede har opnået store reduktioner i forbruget sammenlignet med de øvrige EU lande.

Regeringen finder på den baggrund, at tilkendegivelserne i betragtningerne til forslaget om at formålet er at bringe forbruget af plastbæreposer ned på et niveau, svarende til det der er gældende i Danmark og andre medlemslande med et meget lavt forbrug af plastbæreposer, bør afspejles i direktivets operative artikler, således at der eksplicit ikke stilles krav til yderligere foranstaltninger i medlemslande, hvor problemet i denne henseende er fraværende.

I tilknytning hertil bør det endvidere fremgå af direktivet, at medlemslande, der ikke pålægges at træffe yderligere særskilte foranstaltninger for at nedbringe forbruget af plastbæreposer, ligeledes fritages for den rapporteringsforpligtelse herom, som er indeholdt i forslaget-

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europa Udvalg.